

POSTANOWIENIE

Dnia 1 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Dariusz Zawistowski (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Paweł Grzegorzczuk

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa M. T.
przeciwko H. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej w K.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 1 lipca 2021 r.,
zażalenia powoda
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 30 września 2020 r., sygn. akt I ACa (...),

1. oddala zażalenie

**2. nie obciąża powoda kosztami postępowania zażaleniowego
na rzecz strony pozwanej.**

UZASADNIENIE

Powód M. T. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 17 marca 2020 r., w której domagał się zwolnienia od kosztów postępowania kasacyjnego w całości. Postanowieniem z dnia 13 sierpnia 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) zwolnił powoda od opłaty od skargi kasacyjnej ponad kwotę 2500 zł, a w pozostałej części wniosek oddalił. Postanowienie to zostało doręczone w dniu 17 sierpnia 2010 r. pełnomocnikowi powoda, który zaskarżył je zażaleniem.

Postanowieniem z dnia 30 września 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił zażalenie powoda M. T. na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 13 sierpnia 2020 r. oraz odrzucił skargę kasacyjną wniesioną przez powoda, jako nieopłaconą.

W zażaleniu do Sądu Najwyższego powód zarzucił naruszenie art. 398 § 2 k.p.c., art. 102 w związku z art. 100 i 101 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz naruszenie art. 328 § 2 w związku z art. 361 k.p.c. Ponadto na podstawie art. 380 w związku z art. 398²¹ k.p.c. powód wniósł o objęcie kontrolą również postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 13 sierpnia 2020 r. w przedmiocie odmowy zwolnienia powoda od opłaty od skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z dnia 13 sierpnia 2020 r. zwolnił powoda od opłaty od skargi kasacyjnej ponad kwotę 2500 zł, a w pozostałej części wniosek oddalił. Artykuł 112 ust. 2 u.k.s.c. stanowi, że jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszony przed upływem terminu do opłacenia pisma został prawomocnie oddalony, przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma, na podstawie art. 130 k.p.c. Zgodnie z art. 112 ust. 3 u.k.s.c. ust. 2 nie stosuje się, jeżeli pismo podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia, zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. W takim przypadku, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, a gdy postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia. Zasadnie zatem Sąd Apelacyjny przyjął, że skoro skarga kasacyjna zawierająca wniosek o zwolnienie strony od kosztów wniesiona została przez adwokata, to tygodniowy termin do opłacenia skargi biegł od dnia doręczenia pełnomocnikowi powoda postanowienia wydanego w przedmiocie zwolnienia od kosztów, czyli od dnia 17 sierpnia 2020 r. i upłynął w dniu 24 sierpnia 2020 r. W tym terminie opłata od skargi kasacyjnej nie została uiszczona. W związku z tym skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu. Dla biegu terminu do uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej nie miało znaczenia wniesienie

zażalenia na postanowienie w części oddalającej wniosek powoda o zwolnienie od kosztów postępowania kasacyjnego, gdyż zażalenie w tym zakresie było niedopuszczalne i zasadnie zostało odrzucone przez Sąd Apelacyjny.

Postanowienie sądu drugiej instancji w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych jako niezaskarżalne, należy do kategorii postanowień, o których mowa w art. 380 k.p.c., a przepis ten ma odpowiednie zastosowanie w postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Najwyższym (art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 397 § 1 k.p.c.). Jeśli zatem skutkiem odmowy zwolnienia od opłaty jest nieopłacenie skargi kasacyjnej, które doprowadziło do jej odrzucenia, Sąd Najwyższy może na wniosek strony, rozpoznając zażalenie na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej, rozpoznać także postanowienie o oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Warunkiem kontroli niezaskarżalnego postanowienia w sprawie kosztów jest jednak zamieszczenie w zażaleniu stosownego wniosku o zastosowanie art. 380 k.p.c., przy czym w wypadku środków zaskarżenia wnoszonych przez zawodowych pełnomocników wniosek powinien być jednoznacznie sformułowany (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2015 r., II CZ 94/14, niepubl.). W zażaleniu powoda zawarto taki wniosek. W jego uzasadnieniu wskazano, że "we wniosku o zwolnienie powoda od kosztów postępowania kasacyjnego w sposób wystarczający wykazana została niemożność poniesienia przez powoda kosztów sądowych bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny, ponadto należy zaznaczyć, że powód - wraz ze swoją rodziną - uczestniczy w sprawie, która toczy się już 6 lat, sprawa toczy się ze względu na śmierć jego dziecka", "od początku trwania przedmiotowego procesu powód przeznaczył już znaczne środki finansowe na opłacenie profesjonalnego zastępstwa procesowego" oraz, że „aktualnie niewielkie miesięczne dochody służą bieżącym potrzebom jego i jego żony”. To stanowisko nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Apelacyjny zwalniając częściowo powoda od kosztów sądowych dokonał właściwej oceny jego sytuacji majątkowej. Wziął pod uwagę, że z oświadczenia o stanie majątkowym powoda wynika, że prowadzi on działalność gospodarczą i osiąga dochody w wysokości około 5700 zł, a jego żona zarabia 2250 zł miesięcznie. Powód posiada samochód osobowy o wartości 10000 zł. Łoży na utrzymanie dwóch synów i jest obciążony spłatami kredytów w wysokości ok 775 zł.

Sąd Apelacyjny wskazał, że sytuacja rodzinna i majątkowa powoda nakazuje przyjąć, że jest on w stanie uiścić część opłaty od skargi kasacyjnej w wysokości 2500 zł, co stanowi 1/3 należnej opłaty, uwzględniając, że powód powinien także liczyć się z obowiązkiem pokrycia kosztów procesu toczącego się od kilku lat i poczynić odpowiednie oszczędności umożliwiające pokrycie części opłat sądowych. Powyższa ocena, oparta o ustalenia dotyczące sytuacji majątkowej i rodzinnej powoda, nie została skutecznie podważona w zażaleniu powoda.

Z tych względów zażalenie powoda było pozbawione uzasadnionych podstaw i podlegało oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.